Warszawa, dnia 28 stycznia 2025 r.

Poz. 112

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 15 stycznia 2025 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o stanie klęski żywiołowej

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1897), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych ustawą z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717) oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 13 stycznia 2025 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje art. 46 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717), który stanowi:

„Art. 46. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 19 pkt 7 w zakresie art. 43a, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, z mocą od dnia 9 września 2024 r.”.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 stycznia 2025 r. (Dz. U. poz. 112)

USTAWA

z dnia 18 kwietnia 2002 r.

o stanie klęski żywiołowej

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa tryb wprowadzenia i zniesienia stanu klęski żywiołowej, a także zasady działania organów władzy publicznej oraz zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela w czasie stanu klęski żywiołowej.

Art. 2. Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony dla zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej oraz w celu ich usunięcia.

Art. 3. 1. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) klęsce żywiołowej – rozumie się przez to katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem;

2) katastrofie naturalnej – rozumie się przez to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu;

3) awarii technicznej – rozumie się przez to gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości;

4) cyberprzestrzeni – rozumie się przez to przestrzeń przetwarzania i wymiany informacji tworzoną przez systemy teleinformatyczne, określone w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717), wraz z powiązaniami pomiędzy nimi oraz relacjami z użytkownikami.

2. Katastrofę naturalną lub awarię techniczną mogą wywołać również zdarzenia w cyberprzestrzeni oraz działania o charakterze terrorystycznym.

Art. 4. 1. Stan klęski żywiołowej może być wprowadzony na obszarze, na którym wystąpiła klęska żywiołowa, a także na obszarze, na którym wystąpiły lub mogą wystąpić skutki tej klęski.

2. Stan klęski żywiołowej wprowadza się na czas oznaczony, niezbędny dla zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, nie dłuższy niż 30 dni.

Art. 5. 1. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić stan klęski żywiołowej z własnej inicjatywy lub na wniosek właściwego wojewody.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, określa się przyczyny, datę wprowadzenia oraz obszar i czas trwania stanu klęski żywiołowej, a także, w zakresie dopuszczonym niniejszą ustawą, rodzaje niezbędnych ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela.

3. Rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1, ogłasza się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto podaje do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia właściwego wojewody przez rozplakatowanie w miejscach publicznych, a także w sposób zwyczajowo przyjęty na danym obszarze.

4. Redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych są obowiązani do niezwłocznego, nieodpłatnego podania do publicznej wiadomości rozporządzenia Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej, przekazanego im przez wojewodę właściwego ze względu na siedzibę redakcji lub nadawcy.

Art. 6. 1. Stan klęski żywiołowej może zostać przedłużony na czas oznaczony, w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, po wyrażeniu przez Sejm zgody na to przedłużenie.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, znosi stan klęski żywiołowej na całym obszarze jego obowiązywania lub na części tego obszaru przed upływem czasu, na który został wprowadzony, jeżeli ustaną przyczyny jego wprowadzenia.

3. Przepisy art. 5 stosuje się odpowiednio do rozporządzeń, o których mowa w ust. 1 i 2.

Rozdział 2

Zasady działania organów władzy publicznej

Art. 7. W czasie stanu klęski żywiołowej organy władzy publicznej działają w dotychczasowych strukturach organizacyjnych państwa i w ramach przysługujących im kompetencji, z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy.

Art. 8. W czasie stanu klęski żywiołowej działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia kierują:

1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) – jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono tylko na obszarze gminy;

2) starosta – jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednej gminy wchodzącej w skład powiatu;

3) wojewoda – jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego powiatu wchodzącego w skład województwa;

4) minister właściwy do spraw administracji publicznej lub inny minister, do zakresu działania którego należy zapobieganie skutkom danej klęski żywiołowej lub ich usuwanie, a w przypadku wątpliwości co do właściwości ministra lub w przypadku gdy właściwych jest kilku ministrów – minister wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów – jeżeli stan klęski żywiołowej wprowadzono na obszarze więcej niż jednego województwa.

Art. 9. 1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze gminy w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może wydawać polecenia wiążące organom jednostek pomocniczych, kierownikom jednostek organizacyjnych utworzonych przez gminę, kierownikom jednostek ochrony przeciwpożarowej działających na obszarze gminy oraz kierownikom jednostek organizacyjnych czasowo przekazanych przez właściwe organy do jego dyspozycji i skierowanych do wykonywania zadań na obszarze gminy.

3. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) może występować do kierowników innych jednostek organizacyjnych niż określone w ust. 2, działających na obszarze gminy, z wnioskami o wykonanie czynności niezbędnych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia. W razie odmowy wykonania tych czynności lub ich niewłaściwego wykonywania wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie zawiadamia organ, któremu podlega kierownik lub który sprawuje nadzór nad nim.

4. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, w przypadkach określonych w art. 8 pkt 2–4, wójt (burmistrz, prezydent miasta niebędącego miastem na prawach powiatu) podlega staroście.

5. W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wojewoda z inicjatywy własnej lub na wniosek starosty może zawiesić uprawnienia wójta (burmistrza, prezydenta miasta), określone w ust. 2 i 3, oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami. Do pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepis ust. 4.

6. W przypadku, o którym mowa w art. 8 pkt 2, wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w ust. 5, wykonują czynności kierownicze na właściwym dla siebie obszarze wobec podmiotów, o których mowa w ust. 2.

Art. 10. 1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy miejscowo starosta kieruje działaniami prowadzonymi na obszarze powiatu w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, starosta może wydawać polecenia wiążące wójtom (burmistrzom, prezydentom miast niebędących miastami na prawach powiatu), kierownikom jednostek organizacyjnych utworzonych przez powiat, kierownikom powiatowych służb, inspekcji i straży, kierownikom jednostek ochrony przeciwpożarowej działających na obszarze powiatu oraz kierownikom jednostek organizacyjnych czasowo przekazanych przez właściwe organy do jego dyspozycji i skierowanych do wykonywania zadań na obszarze powiatu.

3. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, starosta może występować do kierowników innych jednostek organizacyjnych niż określone w ust. 2, działających na obszarze powiatu, z wnioskami o wykonanie czynności niezbędnych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia. W razie odmowy wykonania tych czynności lub ich niewłaściwego wykonywania starosta niezwłocznie zawiadamia organ, któremu podlega kierownik lub który sprawuje nadzór nad nim.

4. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, w przypadkach określonych w art. 8 pkt 3 i 4, starosta podlega wojewodzie.

5. W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia, wojewoda może zawiesić uprawnienia starosty określone w ust. 2 i 3 oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami. Do pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepis ust. 4.

6. W przypadku, o którym mowa w art. 8 pkt 3, wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 9 ust. 5, oraz starosta albo pełnomocnik, o którym mowa w ust. 5, wykonują czynności kierownicze na właściwym dla siebie obszarze wobec podmiotów, o których mowa odpowiednio w ust. 2 oraz w art. 9 ust. 2.

Art. 11. 1. W czasie stanu klęski żywiołowej właściwy wojewoda kieruje działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia na obszarze województwa.

2. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, wojewodzie są podporządkowane organy i jednostki organizacyjne administracji rządowej i samorządu województwa działające na obszarze województwa oraz inne siły i środki wydzielone do jego dyspozycji i skierowane do wykonywania tych działań na obszarze województwa, w tym pododdziały i oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

3. W zakresie działań, o których mowa w ust. 1, w przypadku określonym w art. 8 pkt 4 wojewoda podlega właściwemu ministrowi.

4. W razie niezdolności do kierowania lub niewłaściwego kierowania działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, może zawiesić uprawnienia wojewody, o których mowa w ust. 1 i 2, oraz wyznaczyć pełnomocnika do kierowania tymi działaniami. Do pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepis ust. 3.

5. W przypadku, o którym mowa w art. 8 pkt 4, wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 9 ust. 5, starosta albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 10 ust. 5, oraz wojewoda albo pełnomocnik, o którym mowa w ust. 4, wykonują czynności kierownicze na właściwym dla siebie obszarze wobec podmiotów, o których mowa odpowiednio w ust. 2, w art. 9 ust. 2 oraz art. 10 ust. 2.

Art. 12. (uchylony)

Art. 13. 1. W zakresie działań prowadzonych w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, może wydawać polecenia wiążące organom administracji rządowej, z wyjątkiem Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i wiceprezesów Rady Ministrów, a także wydawać polecenia wiążące organom samorządu terytorialnego.

2. W razie odmowy wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 1, lub niewłaściwego wykonywania polecenia przez:

1) organy administracji rządowej – minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, niezwłocznie zawiadamia Prezesa Rady Ministrów;

2) organy samorządu terytorialnego – minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, może zawiesić odpowiednie uprawnienia takiego organu oraz wyznaczyć pełnomocnika do wykonywania tych uprawnień, zawiadamiając o tym właściwego wojewodę i Prezesa Rady Ministrów.

Art. 14. Kierowanie działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia na obszarach i w obiektach jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Szefa Agencji Wywiadu wymaga współdziałania:

1) organu, o którym mowa w art. 8 pkt 1–3, z właściwymi kierownikami jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, Ministra Sprawiedliwości, ministra właściwego do spraw zagranicznych oraz ministra właściwego do spraw wewnętrznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Szefa Agencji Wywiadu;

2) ministra, o którym mowa w art. 8 pkt 4, z właściwym ministrem, Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Szefem Agencji Wywiadu.

Art. 15. 1. Wojewodowie albo pełnomocnicy, o których mowa w art. 11 ust. 4, są obowiązani do współdziałania i wzajemnego przekazywania informacji w zakresie zapobiegania skutkom klęski żywiołowej lub ich usuwania.

2. Obowiązek przewidziany w ust. 1 dotyczy odpowiednio wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów albo pełnomocników, o których mowa w art. 9 ust. 5 i art. 10 ust. 5.

Art. 16. Minister, o którym mowa w art. 8 pkt 4, jest obowiązany do informowania na bieżąco Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów o skutkach klęski żywiołowej i działaniach podejmowanych w celu zapobieżenia tym skutkom lub ich usunięcia.

Art. 17. 1. W zapobieganiu skutkom klęski żywiołowej lub ich usuwaniu uczestniczą: Państwowa Straż Pożarna i inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, Policja, Straż Graniczna, Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa, podmioty lecznicze, w tym w szczególności dysponenci jednostek systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, oraz inne właściwe w tych sprawach państwowe urzędy, agencje, inspekcje, straże i służby.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, podlegają kierownictwu organów, o których mowa w art. 8, albo pełnomocników, o których mowa w art. 9 ust. 5, art. 10 ust. 5 i art. 11 ust. 4.

Art. 18. 1. W czasie stanu klęski żywiołowej, jeżeli użycie innych sił i środków jest niemożliwe lub niewystarczające, Minister Obrony Narodowej może przekazać do dyspozycji wojewody, na którego obszarze działania występuje klęska żywiołowa, pododdziały lub oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, wraz ze skierowaniem ich do wykonywania zadań związanych z zapobieżeniem skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięciem.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, pododdziały i oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej pozostają pod dowództwem przełożonych służbowych i wykonują zadania określone przez wojewodę.

3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowe zasady udziału pododdziałów i oddziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w zapobieganiu skutkom klęski żywiołowej lub ich usuwaniu, uwzględniając:

1) rodzaje działań ratowniczych lub prewencyjnych, w których pododdziały i oddziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej mogą brać udział;

2) sposób koordynowania i dowodzenia ich działaniami;

3) sposób zapewnienia im zabezpieczenia logistycznego.

Art. 19. Kierujący działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia współpracują ze społecznymi organizacjami ratowniczymi, charytatywnymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz innymi podmiotami działającymi na obszarze ich właściwości, a na wniosek lub za zgodą tych podmiotów koordynują ich działalność.

Rozdział 3
Zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela

Art. 20. Ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela w stanie klęski żywiołowej stosuje się do osób fizycznych zamieszkałych lub czasowo przebywających na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej, oraz odpowiednio do osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, mających siedzibę lub prowadzących działalność na obszarze, na którym został wprowadzony stan klęski żywiołowej, z zastrzeżeniem art. 24 i art. 25.

Art. 21. 1. Ograniczenia, o których mowa w art. 20, mogą polegać na:

1) zawieszeniu działalności określonych przedsiębiorców;

2) nakazie lub zakazie prowadzenia działalności gospodarczej określonego rodzaju;

3) nakazaniu pracodawcy oddelegowania pracowników do dyspozycji organu kierującego działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia;

4) całkowitej lub częściowej reglamentacji zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły;

4a) zakazie okresowego podwyższania cen na towary lub usługi określonego rodzaju;

4b) nakazie stosowania cen ustalonych na towary lub usługi mające podstawowe znaczenie dla kosztów utrzymania konsumentów;

5) obowiązku poddania się badaniom lekarskim, leczeniu, szczepieniom ochronnym oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów, niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych oraz skutków skażeń chemicznych i promieniotwórczych;

6) obowiązku poddania się kwarantannie;

7) obowiązku stosowania środków ochrony roślin lub innych środków zapobiegawczych niezbędnych do zwalczania organizmów szkodliwych dla ludzi, zwierząt lub roślin;

8) obowiązku stosowania określonych środków zapewniających ochronę środowiska;

9) obowiązku stosowania środków lub zabiegów niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt;

10) obowiązku opróżnienia lub zabezpieczenia lokali mieszkalnych bądź innych pomieszczeń;

11) dokonaniu przymusowych rozbiórek i wyburzeń budynków lub innych obiektów budowlanych albo ich części;

12) nakazie ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów i obiektów;

13) nakazie lub zakazie przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach;

14) zakazie organizowania lub przeprowadzania imprez masowych;

15) nakazie lub zakazie określonego sposobu przemieszczania się;

16) wykorzystaniu, bez zgody właściciela lub innej osoby uprawnionej, nieruchomości i rzeczy ruchomych;

17) zakazie prowadzenia strajku w odniesieniu do określonych kategorii pracowników lub w określonych dziedzinach;

18) ograniczeniu lub odstąpieniu od określonych zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, jednakże niepowodującym bezpośredniego narażenia życia lub zdrowia pracownika;

19) wykonywaniu świadczeń osobistych i rzeczowych określonych w art. 22.

2. Ograniczenia, o których mowa w art. 20, w stosunku do osób zatrudnionych u pracodawcy, wobec którego został wydany nakaz prowadzenia działalności gospodarczej określonego rodzaju, mogą polegać na:

1) zmianie systemu, wymiaru i rozkładu czasu pracy, w tym wydłużeniu okresu rozliczeniowego do dwunastu miesięcy, na zasadach określonych w Kodeksie pracy;

2) obowiązku pracy w niedziele, święta i dni wolne od pracy wynikające z rozkładu czasu pracy w pięciodniowym tygodniu pracy, w tym wydłużeniu okresu rozliczeniowego do dwunastu miesięcy, na zasadach określonych w Kodeksie pracy;

3) powierzeniu pracownikowi wykonywania pracy innego rodzaju niż wynikający z nawiązanego stosunku pracy; w takim przypadku pracownik zachowuje prawo do dotychczasowego wynagrodzenia, obliczonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego.

3. Ograniczenia, o których mowa w ust. 2, nie mogą być stosowane wobec pracowników młodocianych, osób niepełnosprawnych oraz kobiet w ciąży i karmiących.

Art. 22. 1. Jeżeli siły i środki, którymi dysponuje wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda albo pełnomocnik, są niewystarczające, można wprowadzić obowiązek świadczeń osobistych i rzeczowych polegających na:

1) udzielaniu pierwszej pomocy osobom, które uległy nieszczęśliwym wypadkom;

2) czynnym udziale w działaniu ratowniczym lub wykonywaniu innych zadań wyznaczonych przez kierującego akcją ratowniczą;

3) wykonywaniu określonych prac;

4) oddaniu do używania posiadanych nieruchomości lub rzeczy ruchomych;

5) udostępnieniu pomieszczeń osobom ewakuowanym;

6) użytkowaniu nieruchomości w określony sposób lub w określonym zakresie;

7) przyjęciu na przechowanie i pilnowaniu mienia osób poszkodowanych lub ewakuowanych;

8) zabezpieczeniu zagrożonych zwierząt, a w szczególności dostarczaniu paszy i schronienia;

9) zabezpieczeniu zagrożonych roślin lub nasion;

10) pełnieniu wart;

11) zabezpieczeniu własnych źródeł wody pitnej i środków spożywczych przed ich zanieczyszczeniem, skażeniem lub zakażeniem, a także udostępnianiu ich dla potrzeb osób ewakuowanych lub poszkodowanych, w sposób wskazany przez organ nakładający świadczenie;

12) zabezpieczeniu zagrożonych dóbr kultury.

2. Od obowiązku świadczeń osobistych zwolnione są:

1) osoby do 16 roku życia i powyżej 60 roku życia – w zakresie świadczeń wymienionych w ust. 1 pkt 2, 3, 6 i 10;

2) osoby chore, niepełnosprawne, kobiety w ciąży i kobiety karmiące – w zakresie świadczeń wymienionych w ust. 1 pkt 1–3, 6, 8 i 10;

3) osoby sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 8, nad chorymi lub osobami niepełnosprawnymi – w zakresie świadczeń wymienionych w ust. 1 pkt 1–3, 6 i 10.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, wojewoda albo pełnomocnik może odstąpić od nałożenia lub zwolnić od obowiązków, o których mowa w ust. 1, również inne osoby i podmioty, ze względu na interes publiczny albo wyjątkowo ważny interes danej osoby lub podmiotu.

Art. 23. 1. Niezbędne ograniczenia wolności i praw człowieka i obywatela, o których mowa w art. 21 i art. 22, w granicach dopuszczonych w rozporządzeniu Rady Ministrów o wprowadzeniu stanu klęski żywiołowej wprowadza, odpowiednio w zakresie kompetencji wynikających z art. 8:

1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 9 ust. 5 – w drodze zarządzenia albo decyzji;

2) starosta albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 10 ust. 5 – w drodze zarządzenia albo decyzji;

3) wojewoda albo pełnomocnik, o którym mowa w art. 11 ust. 4 – w drodze rozporządzenia albo decyzji.

2. Rozporządzenia wojewody lub pełnomocnika i zarządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, podlegają ogłoszeniu przez rozplakatowanie obwieszczeń w miejscach publicznych lub w inny sposób miejscowo przyjęty, a także przez ogłoszenie w lokalnej prasie.

2a.[1)] O wydaniu rozporządzenia, zarządzenia lub decyzji, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie informuje się właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Policji lub Komendanta Stołecznego Policji, właściwego miejscowo komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej oraz właściwego miejscowo komendanta oddziału Straży Granicznej.

3. W rozporządzeniu wojewody lub pełnomocnika, zarządzeniu lub decyzji należy podać:

1) podstawę prawną;

2) określenie zakresu i rodzaju ograniczeń;

3) określenie obowiązanych podmiotów;

4) miejsce, dzień i godzinę osobistego stawiennictwa lub realizacji innych ograniczeń;

5) czas trwania ograniczeń;

6) pouczenie o odpowiedzialności karnej lub innych skutkach prawnych naruszenia rozporządzenia, zarządzenia lub decyzji.

4. Do decyzji, o których mowa w ust. 1, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem że:

1) podlegają one natychmiastowemu wykonaniu z chwilą ich doręczenia lub ogłoszenia;

2) mogą one być w nagłych wypadkach wydawane ustnie, a następnie niezwłocznie potwierdzane na piśmie;

3) odwołanie od nich wnosi się w terminie 3 dni od dnia doręczenia lub potwierdzenia na piśmie decyzji wydanej ustnie;

4) wniesione odwołania podlegają przekazaniu organowi odwoławczemu w terminie 3 dni, a rozpatrzeniu – w terminie 7 dni od dnia doręczenia mu odwołania;

5) organem wyższego stopnia w sprawach decyzji wydanych przez starostę i wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jest wojewoda.

5. Wojewoda może uchylić w całości lub w części zarządzenie lub decyzję wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starosty albo pełnomocników, o których mowa w art. 9 ust. 5 i art. 10 ust. 5.

6. Minister właściwy do spraw administracji publicznej może uchylić w całości lub w części rozporządzenie lub decyzję wojewody albo pełnomocnika, o którym mowa w art. 11 ust. 4.

[1)] Dodany przez art. 9 pkt 1 ustawy z dnia 21 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1717), która weszła w życie z dniem 26 listopada 2024 r.

Art. 24. 1. W celu usprawnienia przemieszczania się środków transportowych niezbędnych dla prowadzenia działań ratowniczych mogą być wprowadzone ograniczenia w transporcie drogowym, kolejowym i lotniczym oraz w ruchu jednostek pływających na śródlądowych drogach wodnych, morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym.

2. Minister właściwy do spraw transportu w zakresie transportu drogowego, kolejowego i lotniczego, minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej w zakresie ruchu jednostek pływających na śródlądowych drogach wodnych, a minister właściwy do spraw gospodarki morskiej w zakresie ruchu na morskich wodach wewnętrznych i morzu terytorialnym, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych i Ministrem Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić ograniczenia, o których mowa w ust. 1, oraz określić zakres tych ograniczeń z uwzględnieniem konieczności zapewnienia warunków pozwalających na sprawne zapobieganie lub zwalczanie skutków klęski żywiołowej przy jednoczesnym zminimalizowaniu uciążliwości wynikłych dla innych użytkowników z wprowadzonych ograniczeń.

Art. 25. 1. Dla zapewnienia łączności na potrzeby działań ratowniczych mogą być wprowadzone ograniczenia w wykonywaniu pocztowych usług o charakterze powszechnym lub usług kurierskich.

2. Ograniczenia w pracy urządzeń radiowych nadawczych lub nadawczo-odbiorczych oraz w wykonywaniu usług telekomunikacyjnych określają odrębne przepisy.

3. Minister właściwy do spraw łączności może, w drodze rozporządzenia, wprowadzić ograniczenia, o których mowa w ust. 1, oraz określić zakres tych ograniczeń z uwzględnieniem konieczności zapewnienia warunków pozwalających na sprawne zapobieganie lub zwalczanie skutków klęski żywiołowej przy jednoczesnym zminimalizowaniu uciążliwości wynikłych dla osób i podmiotów korzystających z pocztowych usług o charakterze powszechnym lub usług kurierskich.

Art. 26. Redaktorzy naczelni dzienników oraz nadawcy programów radiowych i telewizyjnych są obowiązani, na żądanie ministra, o którym mowa w art. 8 pkt 4, wojewodów, starostów, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) albo pełnomocników do nieodpłatnego, niezwłocznego publikowania lub zamieszczania komunikatów tych organów związanych z działaniami w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia.

Rozdział 4
Przepisy karne

Art. 27. 1. Kto w czasie stanu klęski żywiołowej:

1) wbrew zakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 1 prowadzi działalność gospodarczą,

2) wbrew zakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 2 prowadzi działalność gospodarczą określonego rodzaju,

3) wbrew nakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 2 nie podejmuje działalności gospodarczej określonego rodzaju,

4) wbrew nakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 3 nie oddeleguje pracowników do dyspozycji organu kierującego działaniami prowadzonymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia,

5) wbrew nakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 4 narusza zasady reglamentacji zaopatrzenia w określonego rodzaju artykuły,

5a) wbrew zakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 4a podwyższa ceny na towary lub usługi,

5b) wbrew nakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 4b stosuje ceny inne niż ustalone na towary lub usługi,

6) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 5 i 6 nie poddaje się badaniom lekarskim, leczeniu, szczepieniom ochronnym oraz stosowaniu innych środków profilaktycznych i zabiegów niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych oraz skutków skażeń chemicznych i promieniotwórczych, a także nie poddaje się obowiązkowi kwarantanny,

7) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 7 nie stosuje środków ochrony roślin lub innych środków zapobiegawczych niezbędnych do zwalczania organizmów szkodliwych dla ludzi, zwierząt lub roślin,

8) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 8 nie stosuje określonych środków zapewniających ochronę środowiska,

9) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 9 nie stosuje środków lub zabiegów niezbędnych do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt,

10) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 10 nie opróżnia lub nie zabezpiecza lokalu mieszkalnego lub innych pomieszczeń,

11) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 11 nie dokonuje przymusowych rozbiórek i wyburzeń budynków lub innych obiektów budowlanych albo ich części,

12) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 12 nie stosuje się do nakazu ewakuacji w ustalonym czasie z określonych miejsc, obszarów lub obiektów,

13) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 13 nie stosuje się do nakazu albo zakazu przebywania w określonych miejscach i obiektach oraz na określonych obszarach,

14) wbrew zakazowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 14 i 17 narusza wprowadzone ograniczenia organizując lub przeprowadzając imprezę masową albo strajk,

15) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 15 nie stosuje się do nakazu albo zakazu określonego sposobu przemieszczania się,

16) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 1 pkt 19 nie wykonuje świadczeń osobistych lub rzeczowych albo nie wykonuje ich w pełnym zakresie,

17) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 21 ust. 2 nie stosuje się do wprowadzonych ograniczeń w zakresie prawa pracy,

18) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 24 nie stosuje się do wprowadzonych ograniczeń w transporcie drogowym, kolejowym lub lotniczym albo w ruchu jednostek pływających na śródlądowych drogach wodnych, na morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym,

19) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 25 nie stosuje się do wprowadzonych ograniczeń w pracy urządzeń radiowych nadawczych lub nadawczo-odbiorczych, w wykonywaniu usług telekomunikacyjnych, pocztowych usług o charakterze powszechnym lub usług kurierskich,

20) wbrew obowiązkowi określonemu w art. 26 nie publikuje lub nie zamieszcza komunikatów i decyzji związanych z działaniami podejmowanymi w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia

podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Rozpoznawanie spraw określonych w ust. 1 następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia w postępowaniu przyśpieszonym.

Art. 27a.[2)] Kto w związku z wprowadzeniem stanu klęski żywiołowej, wiedząc, że zagrożenie nie istnieje, publicznie rozpowszechnia informację mającą wywołać przekonanie o istnieniu zdarzenia, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób lub mieniu w znacznych rozmiarach lub stwarza sytuację mającą wywołać przekonanie o istnieniu takiego zagrożenia,

podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności do roku.

Art. 28. 1. Niewykonane w całości lub w części do dnia zniesienia stanu klęski żywiołowej lub uchylenia odpowiednich ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela kary za wykroczenia wymierzone na podstawie przepisów ustawy podlegają wykonaniu.

2. Postępowania w sprawach o wykroczenia określone w niniejszej ustawie, wszczęte i niezakończone orzeczeniem kończącym postępowanie do dnia zniesienia stanu klęski żywiołowej lub uchylenia odpowiednich ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela, prowadzi się na podstawie przepisów ustawy, a wymierzone kary podlegają wykonaniu.

3. Po zniesieniu stanu klęski żywiołowej postępowanie w sprawach o wykroczenia określone w niniejszej ustawie prowadzi się na zasadach ogólnych.

Rozdział 5
Zmiany w przepisach obowiązujących i przepis końcowy

Art. 29–33. (pominięte)

Art. 34. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia[3)].

---

2) Dodany przez art. 9 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

3) Ustawa została ogłoszona w dniu 22 maja 2002 r.